

Sporen van de basis zijn noch zichtbaar in de tuin van een huis in de Vijf-Windgatenstraat (Nr. 11). Het bebouwd terrein dat nu langs de gracht loopt buiten de vestingsmuur, tussen de twee torens, is redelijk uitgestrekt en wijst op aanzienlijke dichtslibbingen.

De muren van de toren in kwestie, en waarvan de hoogte herleid is tot 6 à 7 meter, hebben een dikte van bij de twee meter. Ze zijn gebouwd in 25 cm.-lange bakstenen, bekleed met een parement, nu grotendeels verdwenen, van ledische zandsteen gemengd met Doornikse steen.

Aan de binnenkant zijn de gewelven van de toren verdwenen en de grond is opgehoogd tot aan de vier dichtgemaakte schietgaten. Tegen deze toren gaf een wenteltrap in blauwe steen toegang tot de verdieping en tot het bovenste deel van de middenwal voorzien van kantelen.

De plannen, opgesteld door de heer L. Cloquet, en weergegeven op de fiche nr. 122 van de *Inventaire*, ontslaan ons van een meer nauwkeurige beschrijving.

De Atlas van de stad bevat zichten van de toren in diverse tijdperken : door Bailly in 1790, A. Van Lokeren in 1834-1835, etc.

Men bemerkt hem op het stadsplan van 1534, nog in de gracht, maar reeds in puin.

Het waarschijnlijk tijdstip van zijn constructie gaat terug tot ongeveer 1300; de "*tur bachten den Beginen (ten Windgaten)*" wordt vermeld in de Stadsrekeningen van 1325-1326 (f° 289 v°).

DE OEFENPLEINEN IN EN ROND GENT *

Een eerste aanduiding over een oefenplein kunnen we vinden in de stadsrekeningen uit 1687 waarin sprake is over verhuring van weiden op het Eeckhout; "...aengaende de gersinghen (begrazing) van het Eeckhout ende wort alhier geen en ontfang gemaect ter oorsacke een groot deel van het selve wort geoccupeert in de casernen, ende het ander gebruyckt door de militaire". Het terrein lag vóór de kazerne en kreeg later de naam "Marsveld". Het bleef bestaan tot men het oude kwartier sloopte om er de huidige "Leopold" te bouwen (1898-1906). (1)

Onder het "Empire" vormde men de St-Pietersabdij om tot militair verblijf (2). Bij Keizerlijk Dekreet van 15 oktober 1810 werd de stad verplicht een oefenterrein aan te leggen. Het Schepencollege besloot twee vliegen in een klap te slaan door de westelijke gebouwen van het klooster die niet meer te

---

* Het eerste artikel in deze reeks verscheen in "Ghendtsche Tydinghen" 1985 Nr. 4.

MAIRIE DE GAND.

AVIS.

VENTE PUBLIQUE,

PAR SOUMISSIONS SECRÈTES,

Des Matériaux provenant des ruines d'une partie des Bâtimens
de la ci-devant Abbaye de St-Pierre, en cette Ville.

LE MAIRE DE LA VILLE DE GAND informe le public, qu'il fera procéder, le 14 de ce mois, à la vente, par soumissions secrètes, des Matériaux provenant des ruines d'une partie des Bâtimens de la ci-devant Abbaye de St-Pierre.

La valeur de ces matériaux est évaluée, par l'état estimatif, à la somme de . . . . . 12,370^{fr.}
Les soumissions devront être remises à la première division de la Mairie, le 14 du mois courant, avant onze heures du matin; passé cette époque, aucune ne sera plus admise.

Ces soumissions porteront pour suscription: *Soumission pour l'acquisition des Matériaux provenant des ruines de la ci-devant Abbaye de St-Pierre*; elles devront être cachetées, écrites sur timbre et contenir, outre l'obligation de se conformer au cahier des charges, celle de payer une somme fixe pour lesdits Matériaux.

Les Cahiers de charges et conditions, Plan, Détails et Devis estimatifs, approuvés par l'Autorité supérieure, sont déposés à la division susdite, où chacun peut en prendre connaissance, tous les jours (les Fêtes et Dimanches exceptés) depuis neuf heures du matin jusqu'à midi, et depuis deux jusqu'à cinq heures de relevé.

Fait à l'Hôtel-de-ville, le 1er Juin 1811.

Pour le Maire absent,

L'Adjoint délégué,

J. F. DE LICHTERFELDE.

Nota. L'ouverture des Soumissions aura lieu le 14 Juin, à 11 heures du matin, en la Salle de Séances de la Mairie.

MODELE DES SOUMISSIONS.

Je soussigné (*mettre les nom, prénoms et profession*) demeurant à . . . . . rue . . . . . département de . . . . ., m'oblige de payer pour les Matériaux provenant des ruines de la ci-devant Abbaye de St-Pierre, compris dans l'affiche arrêtée par le Maire de la ville de Gand, une somme de (*mettre la somme en toutes lettres*) . . . . . francs.

Je me sou mets et m'oblige en outre à remplir exactement les clauses et conditions imposées par le Cahier des charges, dont je déclare avoir parfaite connaissance.
Gand le . . . . . Juin 1811.

A GAND, chez C. J. FERNAND, Imprimeur de la Mairie, te Patte.

Afb. 1. Verkoop van de afbraakmaterialen. S.A.G. Modern Archief serie F.

herstellen waren, te slopen en op die plaats een marsveld aan te leggen. Bij de openbare aanbesteding deed de bekende Gentenaar Kieckepoost (3) het laagste bod. Met de hulp van 250 Spaanse krijgsgevangenen voerde hij het karwei in enkele weken uit. Kieckepoost rekende de 6.581,55 frank aan voor de gedane werken. Het afbraakmateriaal bracht 16.001 frank op. (Afb. 1)

Het plein, dat als naam de titel van de pasgeboren zoon van Napoleon "Place de Roi de Rome" meekreeg, liep schuin omhoog naar de Kattenberg toe. (4)

Deze twee plaatsen leenden zich natuurlijk niet tot oefeningen te paard, daarvoor waren ze te klein. De kavalerie zocht dan ook meestal heil buiten de stad. Het glacis van 't oude Spanjaardenkasteel werd dan ook de uitverkoren plaats om de "charge" te oefenen. De "Gazette van Gend" van 31 augustus 1781 meldde; "Buiten de Dampoort hebben groote krijgsoefeningen plaats voor voet- en paardevolk in tegenwoordigheid van de aartshertog Albert en aartshertogin Maria-Christina...".

In juli 1781 bezocht Jozef II onze stad. Hij nam o.a. een kijkje in het kasteel en besloot het, samen met alle andere versterkingen te laten ontmantelen (wet van 22 november 1781). De eerste slopingswerken begonnen in 1783. Meer en meer gebruikten de militairen de nu vrijgekomen gronden als oefenterrein.

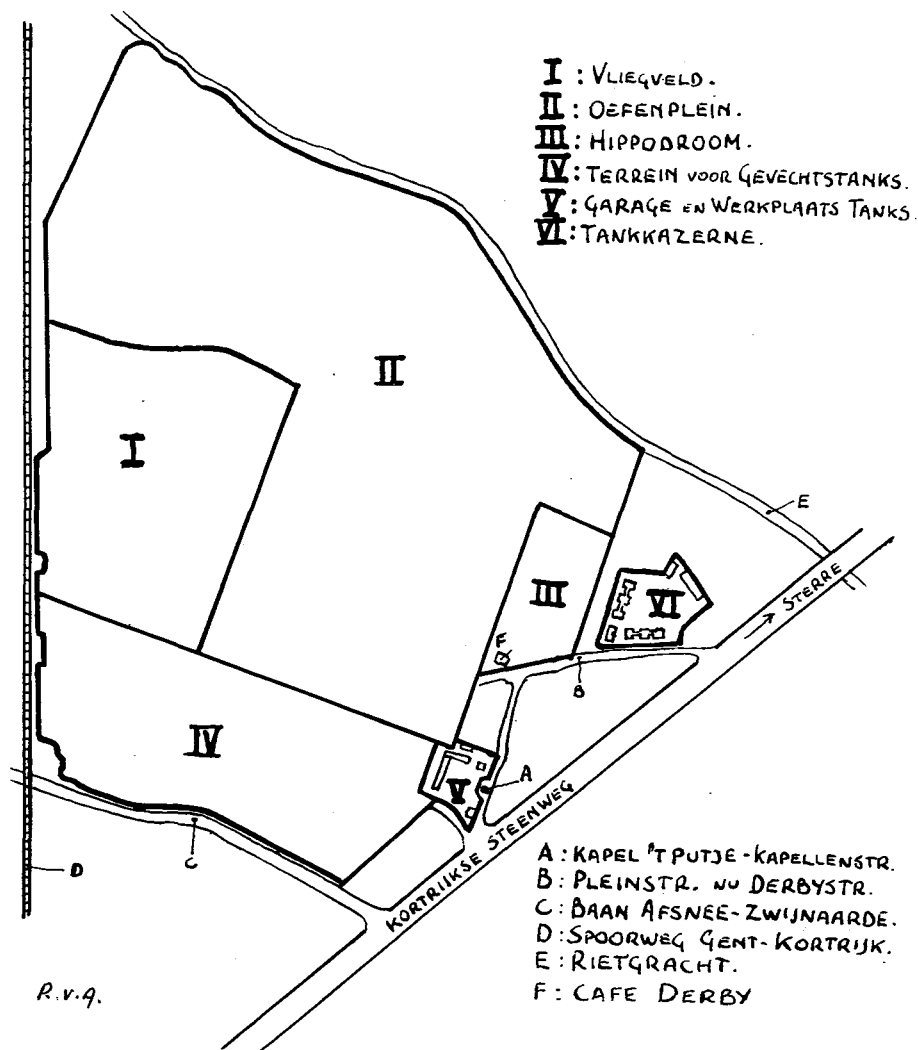
Bij de overeenkomst van 1 september 1849 deed het Ministerie van Oorlog (M.v.O) afstand van de meeste gronden in en om het Spanjaardenkasteel. In de jaren die volgden werd de wijk geurbaniseerd. De nieuwe beestenmarkt zag er het licht (1854). In het jaar dat het laatste doodvonnis op het oefenveld aan de Heirnis werd voltrokken (22 mei 1861) bakende men ook een terrein van 500 op 100 meter af voor de aanleg van een goederenstation op de spoorwegring rond Gent. Hiermede zagen de militairen hun laatste lapje "exercieveld" aan de Dampoort verdwijnen.

Met de conventie van 13 januari 1824 had het M.v.O. van de Stad gedaan gekregen een nieuw oefenveld aan te kopen op St-Denijs. De feestelijke inhuldiging van het terrein had plaats op 14 september 1825. Voor de gelegenheid voerden het 17e Regiment Infanterie en het 8ste Huzaren, beiden in garnizoen te Gent, oefeningen uit op het "Willemsveld".

Het plein met een oppervlakte van 27 Ha.36a.60ca. (630x430 m), kostte 34.938 gulden. De Staat kwam tussen voor 33.000 gulden waarvan een gedeelte moest dienen voor aankoop van gronden aan de Heuverpoort waar men de nieuwe citadef ging bouwen (1823-1830).

De percelen op St-Denijs hadden vroeger toebehoord aan de St-Pietersabdij maar waren onder de Franse bezetting (1796) gevorderd als "Bien National". Zo kwamen ze in het bezit van de Commissie van Openbare Onderstand (C.O.O. nu O.C.M.W.).

Na de omwenteling in 1830 wilde men natuurlijk niets meer van Willem

Afb. 2. Plan met de ligging der verschillende pleinen.

weten en noemde men het manueuvveld aan de Maaltewijk kort en bondig "St-Denijsplein".

De paardesport, die in die tijd een geweldige opkomst kende, verplichtte de Stad ertoe ook een hippodroom aan te leggen. De voor dit doel aangekochte gronden sloten aan bij het oefenveld. Vanaf 1838 konden de Gente-naars er hun zuurverdiende centen verwedden.

De vooruitgang stond niet stil. Men zag de eerste vliegtuigen in de lucht. Gent kon niet achterblijven en stond in 1910 toe dat luchtluigen op het koersplein mochten landen. Vanaf dit moment was ook het oefenplein niet meer van het vliegveld te scheiden.

In 1910 kocht het M.v.O., bij rechtsvordering, een stuk grond ter grootte van 57a. 89ca. van Emilie Van Saeten, wdw. Hebbelinck Alphonse eigenaar uit Merelbeke. Ridder Soenens Emile verkocht in 1911, 8a.36ca. In hetzelfde jaar moest de arme Emilie nogmaals 5a.12ca. van haar grond afstaan. Al deze percelen lagen langs de Kapellenstraat (nu Putkapelstraat) en dienden tot uitbreiding van het manueuvveld.

Gedurende de werelttentoonstelling in 1913 mochten de nog fragiele vliegtuigen hun kunsten tonen boven en op zowel het oefen- als koersplein.

Tijdens de bezetting in de eerste wereldoorlog legde de Duitsers er een, voor die tijd, groot vliegveld aan. Grote percelen grond werden onteigend. De hippodroomgebouwen moesten de plaats ruimen voor vliegtuigloodsen. Het "Etappen-Flugzeug Park No 4" uitgerust met verkenningsvliegtuigen kreeg er zijn thuishaven.

Na de oorlog kwam alles terug tot de dimensies van vóór 1914. De piotten konden weer zweten op hun plein en de sportvliegers moesten zich tevreden stellen met het lapje grond van nog geen hectare. Vanaf 1920 betwistte men er ook terug wedstrijden te paard.

In de kazerne aan de "rue de la plaine", door de Duitsers in 1916 gebouwd (5) had men ondertussen het regiment "chars de combat" ingekwartierd. Deze gevechtstanks moesten ook kunnen beschikken over een lapje vaderlandse grond om er te oefenen. Men stelde hen een strook aan de zuid-westzijde van het plein ter beschikking, waar ze later ook hun werkplaats en garagen kregen. (Afb. 2)

Begin 1940 kwam het kleine vliegveld onder militair beheer en werd door de genietroepen uitgebreid op gronden die tijdens de mobilisatie van 1939 door het leger waren gevorderd.

De "Luftwaffe" maakte tussen 1940 en 1944, gelukkig voor de omwoners, weinig gebruik van het veld. Meestal landden er transportvliegtuigen zodat St-Denijs-Westrem van bombardementen verschoond bleef. Na de bezetting, in 1944, was de R.A.F. er gestationeerd. De iets oudere Gentenaars zullen zich de Duitse luchtaanval op nieuwjaarsdag 1945 nog wel herinneren.

In 1946 nam de Regie der Luchtwezen de gronden over en richtte er een vliegveld van 3e kategorie in. Daarmede was het gedaan met militaire oefeningen. Alleen de leerlingen van de School voor Kandidaat Gegradueerden van de 1e Infanterie Brigade mochten er nog, af en toe, hun "Battle-Drill" op uitvoeren.

De laatste bladzijde in het boek der militaire aanwezigheid op het plein werd omgedraaid in 1973. Toen verkocht het Ministerie van Landsverdediging er de twee loodsen, het werkhuis en de twee woningen langs de Kapellenstraat voor 10.500.000 frank. (5)

Doordat het garnizoen van Gent zijn mooi oefenterrein aan de Dampoort had moeten afstaan voor de aanleg van een goederenstation keek de Dienst der Militaire Gebouwen uit naar een andere plaats waar de kavalerie zich zou kunnen uitleven. Ze kozen een strook landbouwgrond langs de steenweg op Brussel, grondgebied Gentbrugge.

De gouverneur van Oost-Vlaanderen, de Jaegher himself, tekende op 4 juni 1866 de aankoopdokumenten. Jean Vervalcke, landbouwer uit Gent onderschreef een akte over 88a.50ca. voor de prijs van 13.275 frank. De notaris Norbert Marie Eggermont kon ook niets veranderen aan de opeising en ontving 127.593 frank voor zijn 8Ha.50a.62ca.

Na afbakening keurde notaris Van Gend, uit Gent, de akten goed op 15 augustus 1866. Vervalcke haastte zich zijn laatste veldvruchten te oogsten waarop de ruiters van het 4e Lansiers het plein opstormden.

De ringspoorbaan rond Gent bleef de militairen echter achtervolgen. Het Ministerie van Openbare Werken had het terrein palend aan het nieuwe oefenveld aangekocht om er die lijn aan te leggen. Respektievelijk in 1881 en 1887 moesten smalle stroken grond op het zuid-westeinde van het plein worden afgestaan tot het verbreden en verbeteren van de spoorlijn.

Buffalo Bill op rondreis in Europa, plantte er in 1906 zijn cirkus. De man had financiële moeilijkheden. Hij gaf nog vier voorstellingen waarna hij zijn inboedel aan de meestbiedenden verkocht. (6)

Het plein had natuurlijk een magische aantrekkingskracht op de jeugd. In 1910 sloot de overheid het terrein af en verbood aan iedereen de toegang. De kinderen groeven namelijk diepe putten, speelden met flessen die geregeld braken en sleepten alle mogelijke afval aan. Geregeld struikelden paarden in en over de putten en de rommel waarbij ze hun eigen poten of de ribben van hun berijders braken. (7) Enkele omwonenden stelden een petitie op met de bedoeling het verbod te laten heffen. (Afb. 3) De plaatskommandant gaf toe maar stelde de ouders verantwoordelijk voor gebeurlijke ongevallen veroorzaakt door de schuld van hun spelende kinderen.

Na de eerste wereldoorlog zag het 1e Regiment Artillerie, dat nu de beide kazernen in de Brusselse straat bezette, het plein aan als persoonlijke eigendom. Dagelijks kon men er een of meerdere batterijen aan het werk zien. (Afb. 4 en 5)

De waakdienst "De Nachtwacht", die alleen oorlogsinvaliden en oudstrijders aanstelde, vroeg in 1922 de toelating een reclamebord aan de rand van het terrein te mogen plaatsen. (Afb. 6) Ze kregen de toestemming. Onmiddellijk volgden andere aanvragen die allemaal werden afgewimpeld.

Om aan de onkruidverdelging te ontkomen liet men de begrazing van het plein toe. Op 3 augustus 1923 liet Désiré Galens, herbergier en orgelverhuurder uit de Driesstraat 107 te Ledeberg aan de Dienst der Militaire

Afb. 4. 1e Artillerie Regiment op het Gentbruggeplein. Op de achtergrond de Brusselse steenweg. Foto Fumiere Ch.

Afb. 5. 1e Artillerie Regiment op het plein te Gentbrugge. Foto Fumiere Ch.

Gebouwen weten; “alsdat ik de grazingen op oefenplein te Gentbrugge niet meer kan gebruiken aangezien ik geen dieren meer heb”. De verpachting was aangegaan mits; “twee franken per jaar betaalbaar voor den eersten augustus”.

De militaire overheid liet ook allerhande manifestaties op het plein toe. Geregeld hadden er paarderennen, motocross en cirkusvoorstellingen plaats. Ook tijdens de Negenmeimarkt maakte men dankbaar gebruik van de open ruimte. Voor ieder gebruik moest een waarborg worden gestort. Zo betaalde het cirkus Sarrasani in 1932 een borg van 5000 frank, terug te betalen “vanzohaast het plein in zijn oorspronkelijke staat is gebracht”. Tijdens de tweede wereldoorlog kwam het oefenveld onder beheer van de Domeinen te Gent. Een gedeelte (54a.95ca.) gaf men vrij voor het telen van groenten.

Na de oorlog vroeg het M.v.L. zijn eigendom terug. In 1950 begonnen de onderhandelingen over de verkoop aan de Intercommunale E3 die er de verkeerswisselaar wou aanleggen. Er kwam tegenkanting van het gemeentebestuur van Gentbrugge dat er een sportterrein wild inrichten. Zoals te verwachten viel, won de Intercommunale uiteindelijk de strijd. In 1967 verkocht M.v.L. het oefenplein voor 33.000.000 frank.

Natuurlijk waren er in en rond Gent nog verschillende andere plaatsen waar de piotten hun teveel aan energie kwijt konden.

Op het einde van 1800 was er sprake van twee nieuwe kazernen te bouwen voor kavalerie- en artillerietroepen. Gronden werden daarvoor onteigend aan de Sterre. Ingevolge hevige tegenkanting van het stadsbestuur en de neringdoenden uit de buurt van de bestaande kazernen, die hun inkomsten reeds zagen verminderen, moest het M.v.O. afzien van het plan. Men gebruikte de aangekochte gronden dan maar als manoeuvreveld.

De Staat vorderde de ganse oppervlakte aan de Sterre voor de wereldtentoonstelling van 1913.

Tijdens de eerste wereldoorlog nestelden de Duitsers zich op het terrein en bouwden er vele barakken en een schietstand. Tussen 1919 en 1927 werden de Duitse houten huisvestingen vervangen door degelijke stenen accommodatie. Op de rest van het terrein legde men sportvelden aan zodat de plaats als oefenveld kon vergeten worden. (8)

Nadat de citadel aan de Heuvelpoort was voltooid (1830) kon de bezetting ervan oefenen op de velden en weiden palend aan het glacis, tussen Schelde en steenweg op Ottergem. Het garnizoenskommando liet zelfs een zwemkom afbakenen aan de Scheldeoever. (Afb. 7) Dit oefenterrein hield op te bestaan bij de ondertekening van de conventie van 25 april 1870 die de gronden rond de citadel aan de stad afstond.

"DE NACHTWACHT",
Oorlogsinvaliden en Oud-Strijders
1914 1918

GENT, 28 novembre 1922.

"LA GARDE DE NUIT",
Invalides de Guerre et Ex-Combattants
1914 1918

Bureelen : | St-Margarethastraat, 22
Bureaux : | Rue St-Marguerite.

GENT — GAND

TEL. : 3298

Hoofdbureel te ANTWERPEN.
Bureau central à ANVERS.

BUREELEN. — SUCCESSELS.
IN BELGIË. — EN BELGIQUE :

Gent · Antwerpen · Leuven · Mechelen · Diest ·
Aarschoot · Brugge · Oostende · Kortrijk · Aalst ·
Audenarde · Ronsse · Coxaardsbergen · Moeren ·
Deinze · Eecloo · St-Nicolas · Dendermonde ·
Sotogem · Ninove · Tysvout · Tielit · Rooselare ·
Iseghem · Veurne · Lokeren · Wetteren · Yperen ·
enz. enz.

IN FRANKRIJK. — EN FRANCE :

Lille · Roubaix · Tourcoing · La Madeleine
et tout le département du Nord.

ONDERNEMINGEN VAN ALLE WAAKOEFENINGEN.

ENTREPRISE DE SURVEILLANCE DE TOUS GENRES.

Commandant supérieur de la Place
Gand,

Mon Commandant,

Permettez-moi de vous
envoyer la présente, au nom de la soc.coop.
"LA GARDE NUIT" Invalides et Ex-Combattants
1914-1918, afin de solliciter une faveur.

La soc. précitée ayant
fait une demande d'ouverture d'un garage,
Rue des Sans Noms, 4, Gentbrugge, Gand, ayant pour
but de procurer du travail aux invalides et
ex-combattants, et afin de pouvoir donner
quelque publicité à cette noble institution,
nous avons l'honneur de solliciter de votre
bienveillance mon Commandant, l'autorisation
de pouvoir placer une enseigne sur poteaux
avec le titre suivant: GARAGE "LA GARDE DE
NUIT" Invalides et Ex-combattants "Rue des
Sans Noms, 4, Gentbrugge, Autos-Motos-Machines-
Huiles-Pneus-Reparations" d'auto-et camion de
toutes marques. Location de Box et Garage.

Cet enseigne portera les
couleurs nationales et nous désirons placer au
coin de la plaine d'exercice, dont est joint
le croquis.

Vu que ceci n'entravera
nullement la voie publique, de plus que notre
institution nouvelle peut-être considéré com-
me une oeuvre utile pour le bien-être de nos
invalides et ex-comb., nous vous prions de vou-
loir prendre à notre égard une décision favora-
ble.

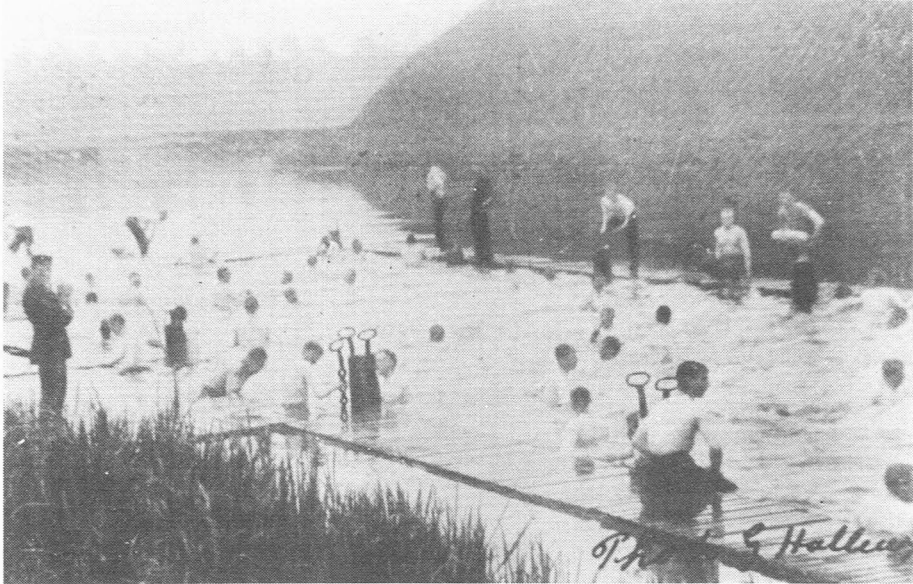
Avec nos remerciements
anticipés, nous vous présentons, Mon Commandant
l'assurance de notre parfaite considération.

LA GARDE DE NUIT
INVALIDES DE GUERRE ET EX-COMBATTANTS
Société Coopérative

Directeur -
pour Gand et Environs

[Signature]
E. S. O. F.

Afb. 6. De aanvraag tot het plaatsen van een reclamebord op het Gentbruggeplein.

Afb. 7. De afgebakende zwemkom aan de Scheldeoever bleef nog in gebruik tot 1914.

Tussen de twee wereldoorlogen konden de troepen ook nog terecht op het “Koersplein” te Sint-Amansberg. De oud-eigenaar van Berleer had deze grond moeten verkopen aan het Ministerie van Openbare Werken dat er een rijkswachtkazerne wilde bouwen. (9) Van dit plan is nooit iets gekomen, in de plaats ervan is het “Westveld” er aangelegd.

De kompaniecommandant die er niets op tegen had zijn manschappen een flink stuk te laten marcheren, vooraleer tot oefenen over te gaan, ging naar Oostakker. Rond het Farmanplein en op de uitgegraven zandgrond van het Sifferdok kon hij dan zijn eigen minioorlogje ontketenen.

We kunnen dit oefenpleinhoofdstuk niet afsluiten zonder een woordje te zeggen over “Madelon”. Deze marketentster die, onder verschillende andere vrouwen en mannen, (10) de troepen volgde om er haar koopwaar aan kwijt te raken was speciaal gekend door de mannen van het 1e Artillerie Regiment. We maken voor nadere kennismaking met Madelon, dankbaar gebruik van de toelating ons gegeven door het medelid Theo De Smet om een door hem geschreven artikel over te nemen; (11) “...dat armzalig stukje “vrouwmens” die langs de soldaten om probeerde een centje te verdienen, zie ik nog levendig voor mijn geest. Haar onfris gezicht, haar kleine bruine oogjes, haar weinige, onverzorgde stijve haren langs haar beide wangen; gaf de indruk van altijd te lachen. Maar het was niet zo. Dat was geen lachen, dat waren niet anders dan “rimpels” die zo in haar gezicht

gegrift waren dat ze die valse indruk van lachen teweeg brachten. Met haar zelf in mekaar geknutseld twee-banden karreke en een armzalige voorraad “soldatenvoer” was ze altijd op post. Ons moeder konden we vereenzelvigen aan een “bloende” of een stuk kaas in ons valies, maar Madelon was daar, waar we haar nodig hadden, op het oefenplein, bij weer en wind... Gedurende de rust kon ieder soldaat bij haar terecht. Iedereen kon ze gerieven en iedereen volgens hun eigen “soldatenwelstand”. De rijksten onder ons kochten Madelon’s zelfgemaakte “podding” en daarna konden ze hun dorst lessen aan een “chaffarken” je weet wel dat kleine eigenaardige witte flesje met die “glazen marbel” bovenaan, die met de duim moest ingeduwd worden. De minder begoede kameraden, vanzelfsprekend het grootst in aantal, moesten zich tevreden stellen met twee op mekaar geplakte dunne koekjes met tussenin wat wit gesmolten suiker. Voor diegenen, die hun opgespaarde soldij van *Dertig centiemen* per dag hadden verteerd in café Metropol of in café Leopold, rechtover de kazerne, had de goede Madelon nog wel een “spek” in voorraad. Madelon was een symbool voor ons; een lichtpunt. Hoe nietig ze ook was, toch was Madelon voor ons een vrouw. Wat ons moeder of onze geliefde nooit heeft kunnen meemaken, dat was voor haar dagelijkse kost. Zij alleen heeft ons horen “uitkafferen”. Zij alleen heeft kunnen lachen met de fouten welke we maakten op het oefenplein. Wellicht, ik ben ervan overtuigd, heeft ze ook verdriet gehad om de sukkel die door onze opleiders te hard werd aangepakt. Madelon was altijd bij ons. Meer zelfs..., Madelon was van ons...”. Tot zover Theo De Smet.

Als reactie op boven vermeld artikel kwam in een volgende uitgave van “De Blauwe Kwispel” een schrijven van de heer De Rockere, destijds brouwer in de St-Lievensstraat. De paardenstallen van de brouwerij lagen rechtover het koertje waarin Madelon woonde. (12) De marketentser was dan ook goed gekend door de brouwers- en stalknechten. De gasten noemden haar “Mietse van ’t Artillerietje”.

De heer De Rockere schrijft; “We wisten al dat “Mietse” geen schoonheid was, maar nu haar platte stijve haardos begon uit te vallen ging ze er nog veel triester voorkomen, bij haar vele dagelijkse soldatenklanten.

Brouwersgasten zijn erg opmerkelijke mensen en één van die sloebers ging Mietse daarover spreken; “Mietse,... zo sprak hij, ge moet u geen zorgen maken over uw haaruitval. Er is een goede remedie tegen. Mijn moeder heeft dat ook meegemaakt en met een “wondermedikament” is dat allemaal vlug in orde gekomen. Ik zal u morgen een “fleske” brengen en twee keer per dag moet ge daar uw haar mee insmeren. Het riekt wel een beetje kwalijk, maar daar moogt ge zeker niet naar zien. Voortdoen Mietse, regelmatig insmeren en na een “fleske of vijf” zal uw haar, geloof mij gerust, wederom beginnen groeien.

De makers “kanonniërs van de laatste jaren dertig” hebben kunnen vaststellen dat de “paardenurine” van de brouwersgasten een deugdzaam “medikament” is geweest, want Madelon haar haardos is daarmee opnieuw beginnen schieten.”

Tot daar mijnheer De Rockere, met wiens woorden we de oefenplein historie afsluiten.

Roger VAN AERDE
1984

NOTEN

- (1) G.T. 15 September 1985 : De kazerne op de Kattenberg nu de “Leopold”.
- (2) G.T. 15 mei 1986 : Van St-Pietersabdij tot St-Pieterskazerne.
- (3) Palmares 9e jaargang No 6 : De Gentenaar Kieckepoost.
- (4) Het is eerst in 1847 dat het plein werd geniveleerd en zijn huidig uitzicht bekam.
- (5) G.T. 15 november 1986 : De tankkazerne te St-Denijs-Westrem.
- (6) - National Geographic, juli 1981 : Buffalo Bill.
- Dagblad “De Gentenaar” van 14 juli 1977.
- (7) Weekblad “De Volksstem” van 19 juni 1910.
- (8) G.T. 15 september 1986 : Het militair kwartier aan de Sterre.
- (9) G.T. 15 januari 1986 : De rijkswachtkazerne in de Ridderstraat.
- (10) Valere Depauw : De 15e compagnie. 1939.
Op bladzijde 200 van dit boek kan men genieten van de beschrijving van een ander marketenter “Schele Fikke, de vent, die op de Sterre en het Sint-Denijsplein, bier, limonade, vetbollen en chocolade te koopt stelt”.
- (11) “De Blauwe Kwispel” verenigingsblad van de oudgedienden van het 1e Artillerieregiment. 4e jaargang No 2, maart 1980.
- (12) We hebben overal gezocht om het juiste adres en de familienaam van Madelon te weten te komen. Het is ons spijtig genoeg niet gelukt.